

Çalışma Hayatında Bulaşıcı Hastalıklara İlişkin Mevzuat

Dr. Buhara Önal
1 Şubat 2013, Ankara

Sunumun kapsamı

- Uluslararası düzenlemeler
 - ILO 194 s Tavsiye Kararı - Meslek Hastalıkları Listesi
 - WHO
 - AB direktifleri
- Ulusal düzenlemeler
 - 5510 sayılı Kanun
 - 6331 sayılı Kanun
 - Biyolojik risklerin önlenmesine yönelik Yönetmelik

Bulaşıcı hastalıklar

- ❖ Toplumun huzurunun bozulması
- ❖ Sağlık hizmetlerinin sunumunda sorunlar
- ❖ Ölüm ve sakatlık olaylarının olması
- ❖ Ekonomik yapının etkilenmesi
- ❖ Hastalıkların dünya çapında yayılabilmesi

Mesleki bulaşıcı hastalıklar

- Dünyada sağlık çalışanı sayısı 59 milyon, yılda 2 milyon iğne batması
- Sağlık çalışanlarındaki mesleki bulaşıcı hastalıklar:
%40 hepatit B ve C, %2.5 HIV/AIDS
- Bildirilen enfeksiyonların %90'ı ABD ve Avrupa'dan
- Birleşik Krallık'taki 2000-2001 yıllarında bildirilen 7377 mesleki hastalıktan sadece 8'i bulaşıcı hastalık
- Japonya'da 4395 meslek hastalığından 224'ü bulaşıcı hastalık

ULUSLARARASI DÜZENLEMELER

ILO Meslek Hastalıkları Listesi

- ILO 155, 161 nolu İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmeleri
- ILO 187 nolu İSG Çerçeve Sözleşmesi
- ILO 194 sayılı Tavsiye Kararı - Meslek Hastalıkları Listesi
- 2005 ve 2009 yıllarında ILO Uzmanlar Komitesi tarafından güncellenme sonucunda **MH Listesi 2010** olarak yayınlandı.
- **Liste**, meslek hastalıklarını önleme, kayıt, bildirim ve eğer uygulanabiliyorsa tazmin edilmesinde ülkelere yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır.

ILO Meslek Hastalıkları Listesi (2010)

1. İşyerindeki çalışmalarla ilgili risklere maruziyetin neden olduğu MH

1.1. Kimyasallara bağlı hastalıklar

1.2. Fiziksel etmenlere bağlı hastalıklar

1.3. Biyolojik etmenler ile enfeksiyöz veya parazitik hastalıklar

2. Hedef organların etkilenmesine bağlı MH

2.1. Solunum sistemi hastalıkları

2.2. Deri hastalıkları

2.3. Kas iskelet sistemi rahatsızlıkları

2.4. Mental ve davranışsal hastalıklar

3. Mesleki kanserler

3.1. Bazı etmenlere bağlı kanserler

4. Diğer hastalıklar

4.1. Madenci nistagmusu

ILO Meslek Hastalıkları Listesi (2010)

1.3. Biyolojik etmenler ile enfeksiyöz ve parazitik hastalıklar

1.3.1. Bruselloz

1.3.2. Hepatit virüsleri

1.3.3. HIV

1.3.4. Tetanoz

1.3.5. Tüberküloz

1.3.6. Bakteri veya mantar kontaminantlarla ilişkili toksik veya inflamatuvar sendromlar

1.3.7. Anthrax

1.3.8. Leptospiroz

1.3.9. İşyerindeki diğer biyolojik etmenler

ILO Meslek Hastalıkları Listesi (2010)

3. Mesleki kanser

3.1. Bazı etmenlere bağlı kanserler

.....

.....

3.1.20. Hepatit B virüsü (HBV) ve Hepatit C virüsü (HCV)

WHO Stratejisi

- **WHO “Herkes için İş Sağlığı Küresel Stratejisi”, 1994**
- Tüm dünyada hızlı değişimlerle hem çalışanları ve hem de çevreyi etkileyen çalışma hayatına acilen iş sağlığı düzenlemeleri yapma.
- 27 ülkeden **WHO CC, WHO, ILO, UNDP, ICOH** işbirliği.
- WHO Anayasası, Alma Ata Deklarasyonu, WHO Küresel Stratejisi, ILO İSG Sözleşmeleri doğrultusunda, çalışanın en yüksek sağlık standardına sahip olması en temel insan hakkıdır.
- Bu amaca ulaşabilmek için, iş sağlığı hizmetlerine erişim; yaşa, cinse, milliyete, işe, istihdam türüne veya işletmenin yer ve ölçeğine bakılmaksızın tüm çalışanlar için sağlanmalıdır.

WHO Programları

- **Sağlık Çalışanlarının Ulusal İş Sağlığı Programı Küresel Çerçevesi**
- Sağlık hizmetlerinde **Radyasyon Güvenliği** için Küresel İnisiyatif
- Sağlık çalışanları ile sosyal tarafların işbirliğinde güvenli iğne uygulama araçları oluşturma
- Sağlık çalışanlarının HIV ve Tbc için önleme, tedavi ve bakım hizmetlerine erişimini sağlamak için Politika Rehberi
- Enfeksiyon önleme ve kontrol programları için ana unsurlar
- **Sağlık Çalışanının Güvenliği** – Güvenli Enjeksiyon Küresel Ağının 10 yıllık gelişimi
- (SIGN) programı: Kanıttan eyleme

WHO Sağlık alışanlarının Ulusal İş Sağlığı Programı Küresel erevesi

- **WHO alışanların Sağlığı Küresel Eylem Planı (2006)**
ye lkeleri sağlık çalışanlarını korumak için iş sağlığı programları geliştirmeye çağırmaktadır.
- Bu ereve, ILO İSG Sözleşmesi 1981(C-155), ILO İSG ereve Sözleşmesi, 2006 (C-187) ve Sağlık Bakım Personeli Sözleşmesi 1977 (C-149) ile uyumludur.

WHO Sağlık alışanlarının Ulusal İş Sağlığı Programları Küresel erevesi

- WHO alışanların Sağlığı Küresel Eylem Planı doğrultusunda Sağlık alışanlarının Ulusal İş Sağlığı Programları Küresel erevesinin amacı,
- sağlık çalışanının sağlık ve güvenliğini,
- hasta güvenliğini ve hasta bakım kalitesini,
- sonuç olarak olarak sağlıklı ve sürdürülebilir toplumu, geliştirmek hedefiyle birlikte, sağlık sistemlerini güçlendirmek ve sağlık bakım alanlarını tasarlamaktır.

WHO Küresel ereve

“lkenin Sağlık Bakanlığının, hem kamuda hem de özel sektörde alışan Sağlık alışanlarının sağlık ve güvenliğini korumak ve geliştirmek amacıyla Ulusal İş Sağlığı Programı geliştirmek üzere **alışma Bakanlığı ve diğer ilgili kurumlara birlikte çalışmasına** gereksinimi vardır.”

WHO Küresel Çerçeve

1. Hem ulusal hem de işyerleri düzeyinde iş sağlığı otoritesinin sorumlu kişilerini belirleme
2. Sağlık işgücünü korumak için sağlık, güvenlik ve çalışma koşulları ile ilgili olarak yazılı bir politika geliştirme
3. İş sağlığı hizmetlerine erişimini sağlama ile program, hizmetler ve gerekli KKD tedariği için yeterli kaynak/bütçeyi temin etme
4. Çalışan ve işveren temsilcilerinden oluşan İSG komiteleri kurma
5. İşyeri hekimleri, işverenler, işveren vekilleri, İSG Kurul üyeleri, ustabaşılar ve toplum da dahil olmak üzere tüm taraflara sürekli eğitim verme
6. Kaynakta kontrolü önceleyen iş hijyeni uygulamalarıyla tehlikeleri önlemek, kontrol etmek ve riskleri yönetmek için tehlikeleri ve tehlikeli çalışma koşullarını belirleme

WHO Küresel Çerçeve

7. Hepatit B ve bağışıklama ile önlenabilir diğer hastalıklara karşı kan maruziyeti olan tüm çalışanların aşılanması ve aşılamasının çalışanlara hiçbir maliyetinin olmaması
8. Maruziyet ve vakaları raporlama, raporlama engellerini kaldırma
9. Sağlık çalışanlarının HIV, Tb, Hepatit B ve C tanısı, tedavisi, bakımı ve desteklenmesini geliştirme
10. Sağlık çalışanlarının sağlık ve güvenliğini geliştirmek amacıyla verilerin toplanması, analizi, raporlanması için bilgi sistemleri oluşturma
11. Ulusal mevzuata göre işle ilgili hastalıklar için sağlık çalışanlarının tazminat hakkını sağlama
12. Sağlık çalışanları ile ilişkili İSG konularında, özellikle kombine maruziyetler ve müdahale araştırmalarını geliştirme

WHO Laboratuvar Biyogüvenliği

- **WHO Laboratuvar Biyogüvenliği Elkitabı** (1983, 1993, **2004**)
- Ülkeleri biyolojik güvenlik ile ilgili temel kavramları kabul etmeye ve uygulamaya ve kendi sınırları içindeki laboratuvarlarda patojenik mikroorganizmaların güvenli kullanımı için uygulama kodları geliştirmeye teşvik etmektedir.
- Üçüncü basımda, bireysel sorumluluğun önemi, risk değerlendirme, rekombinant DNA teknolojisinin güvenli kullanımı ve bulaşıcı malzemelerin güvenli taşınması ile ilgili yeni bölümler eklenmiş ve biyogüvenlik kavramlarına yer verilmiştir.
- Ayrıca WHO tarafından 1997 yılında yayınlanan **Sağlık Laboratuvarlarında Güvenlik** ile ilgili bilgi de yer almaktadır.

“Sağlık Çalışanları için Sağlıklı İşyerleri”

Zagrep, 2011

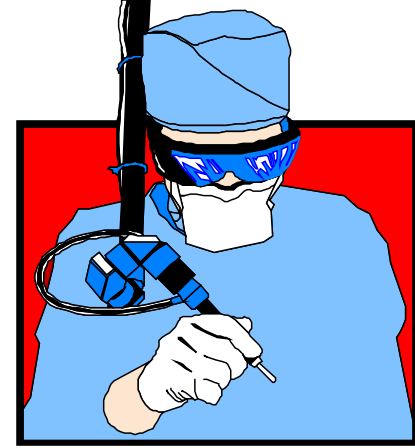
- **Eğitim konuları**

- Sağlık Çalışanları için Sağlık Programları Geliştirmede Ortak WHO-ILO Politika Rehberi
- WHO rehberini izleyerek sağlık çalışanlarının iş sağlığı eğitimi ve öğretiminde müfredat geliştirme
- Sağlık çalışanları için Temel İş Sağlığı Hizmetlerinin sunumu
- Yeni bir iş sağlığı sorunu olarak sağlık çalışanlarının maruz kaldığı şiddetin giderek artması
- Sürekli değişen iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı yasal düzenlemelerin ve standartların sürekli güncellenmesi

Avrupa Birliği

- 89/391/EEC İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Çerçeve Direktifi
- 2000/54/EC İşyerinde Biyolojik Risklerle ilgili Direktif
- 2010/32/EU Konsey Direktifi-Hastanelerde ve Sağlık Sektöründe kesici yaralanmaların önlenmesi için Çerçeve Anlaşması

İzolasyon uygulamaları standartları

- **CDC** (Center for Disease Control) 1970-1975-1983
 - “Katogoriye özgü izolasyon”
- **HICPAC** (Hospital Infection Control Practies Advisory Committe) 1996
 - “Standart önlemler ve bulaş yoluna bağlı önlemler”

CDC izolasyon uygulamaları

Kategoriye özgü izolasyon

1. Tam izolasyon
2. Temas izolasyonu
3. Solunum izolasyonu
4. Tüberküloz izolasyonu
5. Enterik önlemler
6. Drenaj/sekresyon önlemleri
7. Kan ve vücut sıvıları önlemleri

HICPAC izolasyon uygulamaları

Standart önlemler

Kan ve vücut sıvıları kaynaklı patojenlerin bulaş riskini azaltmak için tanımlanmış.

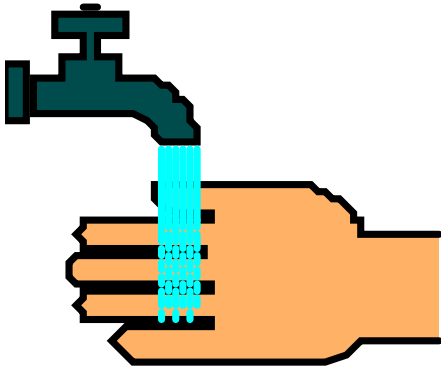
Bulaş yoluna bağlı önlemler

1. Temas önlemleri
2. Damlacık önlemleri
3. Solunum önlemleri (hava yolu)
4. Ortak kullanım (yemek, su ve ilaçların)
5. Vektörler (sinek, sivrisinek vb. haşereler)

Standart önlemler

(HICPAC önlemleri)

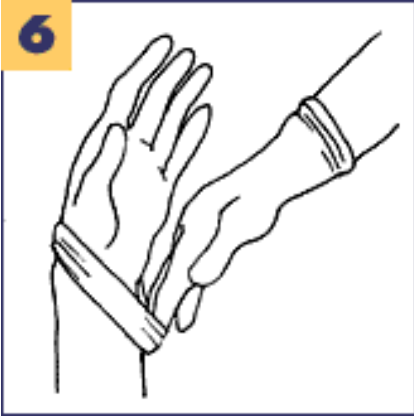
1. El yıkama
2. Eldiven
3. Maske-gözlük
4. Hasta bakım araçları
5. Çevresel kontrol
6. Kirli çamaşır
7. **Meslek sağlığı**
8. Hasta yerleştirilmesi

Standart önlemler (HICPAC önlemleri)

EL YIKAMA

1. Kan, vücut sıvılarına temastan sonra
2. Her hastaya temastan önce ve sonra
3. Eldiven çıkarıldıktan sonra
4. İki hasta bakımı arasında
5. Aynı hastanın farklı bölgelerindeki işlemleri arasında
6. Rutin el yıkama için normal sıvı sabun
7. Dirençli mik.org. enfeksiyonlarında antimikrobiyal ajan (klorheksidin ve izopropil alkol)

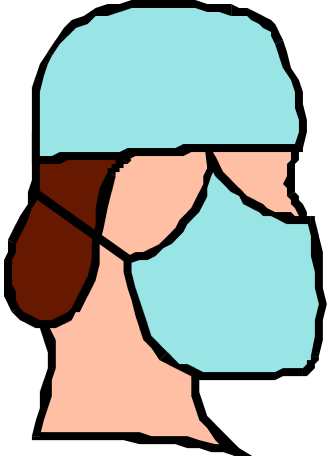

Standart önlemler (HICPAC önlemleri)

ELDİVEN

1. Steril olmayan temiz eldivenler yeterli
2. Kan, vücut sıvılarına temas öncesi giyin
3. Mukozalara ve zedelenmiş cilde temastan önce giyin
4. Aynı hastanın farklı bölgelerindeki işlemleri arasında eldiven değiştirin
5. Çift eldiven kullanımı tartışmalı (?)
6. Eldiveni çıkardıktan sonra ellerinizi yıkayın
7. Hiçbir zaman el yıkamanın yerini almaz

Standart önlemler (HICPAC önlemleri)

MASKE-GÖZLÜK

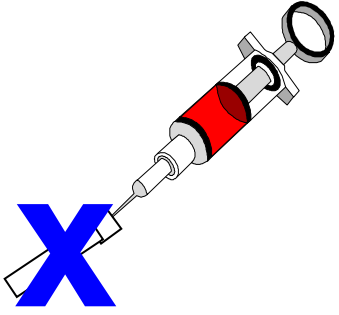
Kan, vücut sıvıları ve sekresyonların
sıçrayabileceği işlemler sırasında
maske ve gözlük kullanın

Standart önlemler (HICPAC önlemleri)

KORUYUCU ÖNLÜK

1. Kan, vücut sıvıları ve sekresyonların sıçrayabileceği işlemler sırasında kullan
2. Temiz, steril olmayan, sıvı geçirmeyen ve hareketleri kısıtlamayan önlük
3. %100 **polipropilen** tercih edilmeli
4. Kirlenen önlüğü çıkarıp ellerinizi yıkayın

Standart önlemler

(HICPAC önlemleri)

MESLEK SAĞLIĞI

1. İğne, bistüri gibi kesici-delici malzemeleri kullanırken, toplarken, imha ederken **dikkat!!!**
2. Kullanılmış iğneleri hiç bir zaman kılıfına geçirmeyin.
3. İki elle herhangi bir işlem yapmayın.
4. Disposable enjektörleri iğnesini çıkarmadan atın.
5. İğneleri size mümkün olduğu kadar yakın yerde delinmeye **dayanıklı**

imha kutularında biriktirin.

Standart önlemler

(HICPAC önlemleri)

TEK EL TEKNİĞİ

1. **BASAMAK:** Tek elle enjektör tutularak, iğne kılıfına sokulmaya çalışılır
2. **BASMAK:** Kapak iğnenin tamamen üzerine geçtiğinde, diğer elle kapak sıkıştırılır. Kapak sadece alt kısmından tutulmalıdır
3. **BASAMAK:** Kapak sert ve düz bir zemine konur ve el kapaktan çekilir

Temas önlemleri

(HICPAC önlemleri)

ELDİVEN VE EL YIKAMA

- Odaya girerken eldiven giyin
- Yüksek kontamine materyallerle temas sonrası eldivenleri değiştirin
- Odadan çıkmadan eldivenleri çıkarın ve ellerinizi yıkayın

Temas önlemleri

(HICPAC önlemleri)

KORUYUCU ÖNLÜK

- Odaya girerken önlük giyin
- Odadan çıkmadan önlüğü çıkarın
- Kontamine olmuş önlük dış yüzeyinin hastalara, giysilere ve çevreye temasını önleyin

Temas önlemleri

(HICPAC önlemleri)

HASTA NAKLİ

- Hastanın gerekli durumlar dışında odadan çıkmasını kısıtlayın
- Zorunlu çıkışlarda bulaş riskini azaltacak önlemlerin alın

Damlacık önlemleri

(HICPAC önlemleri)

BÜYÜK PARTİKÜLLÜ

- **>5 mikron** partiküller ile oluşan bulaş riskini azaltmaya yöneliktir
- **>5 mikron** partiküller havada asılı kalmaz
- **1 metreden** uzak mesafelere gidemez
- Damlacıklar havada dağılmaz
- Ortamın havalandırılması veya özel hava işlemleri damlacık bulaşını önlemede etkisizdir

Damlacık önlemleri

(HICPAC önlemleri)

HASTA YERLEŐTİRME

- Hastayı özel odaya yerleőtirin
- Özel oda yoksa aynı etkenle infekte bir hastanın odasına yerleőtirin
- Mümkün değilse hastalar arasında en az **1 metre** mesafe bırakın
- Havalandırma ve özel havalandırma sistemleri gerekli değildir
- Hastanın oda kapısı açık kalabilir

Damlacık önlemleri

(HICPAC önlemleri)

HASTA NAKLİ

- Hastanın gerekli durumlar odadan çıkmasını kısıtlayın
- Zorunluluk varsa hastaya maske takarak damlacık bulaşını en aza indirin

Solunum önlemleri

(HICPAC önlemleri)

KÜÇÜK PARTİKÜLLÜ

- **<5 mikron** partiküller ile oluşan bulaş riskini azaltmaya yöneliktir
- **<5 mikron** partiküller havada asılı kalır veya toz partiküllerine yapışır
- **1 metreden** uzak mesafelere giderler
- Ortamdaki aktiviteyle uzak mesafelere ulaşabilir
- Ortamın havalandırılmasına ve özel hava temizleme sistemlerine ihtiyaç duyulur

Solunum önlemleri

(HICPAC önlemleri)

HASTA YERLEŐTİRME

- Özel oda yoksa aynı etken ile infekte bir hastanın odasına yerleőtirin
- Odanın kapısını kapalı tutun
- Her ikisi de mümkün değilse enfeksiyon hastalıkları uzmanına danıőın

Solunum önlemleri

(HICPAC önlemleri)

SOLUNUM KORUMASI

- Duyarlı kişiler, solunum önlemleri uygulanan hastanın odasına girmemeli
- Zorunluluk halinde de özel maske kullanılmalı (N95 respiratör)
- Normal cerrahi maske etkisiz

ULUSAL DÜZENLEMELER

5510 sayılı

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

Meslek hastalığının tanımı, bildirilmesi ve soruşturulması

MADDE 14- Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir.

Sigortalının çalıştığı işten dolayı meslek hastalığına tutulduğunun;

- a) Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi,
 - b) Kurumca gerekli görüldüğü hallerde, işyerindeki çalışma şartlarını ve buna bağlı tıbbî sonuçlarını ortaya koyan denetim raporları ve gerekli diğer belgelerin incelenmesi,
- sonucu Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edilmesi zorunludur.

5510 s. SS ve GSS Kanunu

- **Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun Görev, Yetki, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik**
- **Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği**

Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği

Meslek hastalıkları listesi

A Grubu: Kimyasal maddelerle olan meslek hastalıkları

CO,kadmiyum,krom,civa,Pb,benzen gibi 25 grup kimyasal madde

B Grubu: Mesleki cilt hastalıkları

Deri kanserleri ve kanser dışı deri hastalıkları

C Grubu: Pnömokonyozlar ve diğer meslekî solunum sistemi hastalıkları

Silis tozu dahil 6 değişik türde toza bağlı olarak oluşan akciğer hastalıkları

D Grubu: Mesleki bulaşıcı hastalıklar

Tüberküloz ve viral hepatit dahil 4 grup enfeksiyon ve parazit hastalığı

E Grubu: Fizik etkenlerle olan meslek hastalıkları

Radyasyon,basınç,gürültü

Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği

MESLEK HASTALIKLARI LİSTESİ

Ek-2

(A) GRUBU

KİMYASAL MADDELERLE OLAN MESLEK HASTALIKLARI

A - I, a Arsenik ve bileşikleri (arsenikli hidrojen dışında)

Hastalıklar ve Belirtileri	Yükümlülük Süresi	Hastalık Tehlikesi Olan Başlıca İşler
<p>Akut :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Akut gastro-intestinal bozukluklar (kusma, koleriform diare, mide - barsak krampları, eksikoz), - Serebrospinal bozukluklar (baş ağrısı, bilinç bozuklukları, delir, kas krampları), 	1 ay	<ul style="list-style-type: none"> - Arsenikli minerallerin elde edilmesi, işlenmesi, - Sülfirik asit yapımında içinde arsenik bulunan piritin kavrulması, piritin taşınması, ve depolanması,kavurmanın yapıldığı kurşunlu hücrelerdeki artıklar,
<p>Kronik :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokal deri lezyonları (eritem, follikülit, ülserasyon gibi), - Konjonktivit, blefarit, 	1 yıl	<ul style="list-style-type: none"> - Arsenik ve bileşiklerinin elde edilmesi, işlenmesi, - Piroteknik, - İlaç sanayiinde arsenikli maddelerin kullanılması,

<u>Meslek hastalığı grupları</u>	Grup	Sayı
A- kimyasal maddelerle olan meslek h.	25	65
B- mesleki deri hastalıkları	2	2
C- pnömokonyoz ve diğer sol. sist. h.	6	9
D- mesleki bulaşıcı hastalıklar	4	30
E- fizik etkenlerle olan meslek h.	7	13
TOPLAM	44	119

Mesleki bulaşıcı hastalıklar

- Laboratuvar tanısı varsa;

meslek hastalıkları listelerinde yer almayan, ancak görülen iş ve görev icabı olarak alındığı kesin olarak saptanan diğer enfeksiyon hastalıkları da meslek hastalığı sayılır.

Yükümlülük Süresi

“Sigortalının meslek hastalığına sebep olan işinden fiilen ayrıldığı tarih ile meslek hastalığının meydana çıktığı tarih arasında geçen en uzun süre.”

*Hastalığın azami kuluçka süresi **yükümlülük süresi** olarak kabul edilir.

Yükümlülük Süresi

- Klinik ve laboratuvar tanı pozitif,
- Etkenin işyerinde tespiti pozitif,
- Yükümlülük süresi aşılmış olsa bile

Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun onayı
ile meslek hastalığı sayılabilir.

Hastalık ve belirtileri	Yükümlülük süresi	Hastalık tehlikesi olan başlıca işler
D 1.GRUBU Helminthiasis grubu Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar:		
- Ankilostomiasis	3 ay	Tünel ve yeraltı maden işleri, pirinç tarlalarında, killi, nemli toprak zeminde çalışmalar.
- Necatoriasis	3 ay	
D 2. GRUBU: Tropik Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar		
- Malarya,	40 gün	Bu gibi hastalıkların saptandığı ve tedavi edildiği sağlık örgütlerinde ve kurumlarında veya bu hastalıkların patojen ajanları ile çalışılan laboratuvarlardaki sağlık görevlerinde ve araştırmalarında çalışmalar.
- Amebiasis,	30 gün	
- Sarı humma,	10 gün	
- Veba,	10 gün	
- Rekürrent ateş	12 gün	
- Dang,	10 gün	
- Leşmaniyoz,	7 ay	
- Frambosie,	8 hafta	
- Lepra,	25 yıl	
- Lekeli humma,	20 gün	
- Riketsiyöz,	20 gün	

Hastalık ve belirtileri	Yükümlülük süresi	Hastalık tehlikesi olan başlıca işler
-------------------------	-------------------	---------------------------------------

D3. GRUBU: Hayvanlardan insana bulaşan Mesleki Bulaşıcı Hastalıklar

<ul style="list-style-type: none"> -Bruselloz, -Tetanoz, - Şarbon, - Salmonella enfeksiyonları, - Weill hastalığı, - Kuduz, - Ornitozlar, - psittakoz, - Rekurren ateş, - Şap hastalığı, - Çiçek, - Q humması, - Lekeli humma, - Ekinokok humması, - Ruam, - Bovin tipi Tbc 	<ul style="list-style-type: none"> 6 ay - 30 gün 30 gün 30 gün 14 gün 2 yıl 30 gün 12 gün 10 gün 12 gün 30 gün 20 gün 1 yıl 1 ay 1 yıl 	<p>Hayvan gütmeye, bakmaya, terbiye etmeye, veterinerlik hizmetleri,</p> <p>Hayvanlardan elde edilen materyalle veya hayvan artıklarıyla yakın temas, bunların işlenmesi, saklanması, taşınması (ahır, mezbaha, hayvan taşımacılığı, veteriner hastaneleri, kasap sakatatçı, sucukçu, et ve balık konserveciliği, süt ve süt mamullerinin işlenmesi, mutfak işleri, hayvan derisi, kılı, yele, yünü, kemik v.b.nin işlendiği, toplandığı, yok edildiği v.b. yerlerdeki çalışmalar.),</p> <p>-Laboratuvarlarda bu hastalıkların etkenleriyle veya hastalanmış hayvanlardan alınmış biyolojik materyalle yapılan çalışmalar.</p>
---	---	--

D4. GRUBU: Meslek gereği enfeksiyon hastalıklarına özellikle maruz kişilerdeki Mesleki Bulaşıcı enfeksiyon hastalıkları

<ul style="list-style-type: none"> - Viral hepatit, - Tüberküloz, 	<ul style="list-style-type: none"> 6 ay 1 yıl 	<p>- Hastane, dispensar, poliklinik araştırma laboratuvarı v.b. sağlık kurumlarında çalışmalar.</p>
---	---	---

6331 sayılı İSG Kanunu

30 Haziran 2012 tarihli, 28339 sayılı RG

Amaç

MADDE 1 – Bu Kanunun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kapsam ve istisnalar

MADDE 2 – (1) Bu Kanun;

kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine,

bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine,

çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanlarına
faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

Kapsam ve istisnalar

MADDE 2 – (2) Ancak aşağıda belirtilen faaliyetler ve kişiler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz:

- a) Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindekiiler hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri.
- b) Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri.
- c) Ev hizmetleri.
- ç) Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar.
- d) Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan işyurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri.

İşverenin genel yükümlülüğü

MADDE 4 – (1)

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

İşverenin genel yükümlülüğü

MADDE 4 –

(2) İşyeri dışındaki uzman kişi ve kuruluşlardan hizmet alınması, işverenin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

(3) Çalışanların iş sağlığı ve güvenliği alanındaki yükümlülükleri, işverenin sorumluluklarını etkilemez.

(4) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

MADDE 6 –

(1) Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunulmasına yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için işveren;

a) Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirir.

Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir.

Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

MADDE 6 –

b) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılar.

c) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında ışbirliği ve koordinasyonu sağlar.

ç) Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirir.

d) Çalışanların sağlık ve güvenliğini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular hakkında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirir.

İş sağlığı ve güvenliği hizmetleri

MADDE 6 –

(2) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşları; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini, Sağlık Bakanlığına ait döner sermayeli kuruluşlardan doğrudan alabileceği gibi 4734 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde de alabilir.

(3) Tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir.

İş sağığı ve güvenliğı hizmetlerinin desteklenmesi

MADDE 7 – (1) İş sağığı ve güvenliğı hizmetlerinin yerine getirilmesi için, Bakanlıkça aşağıdaki şartlarla destek sağılanabilir:

- a) Kamu kurum ve kuruluşları hariç ondan az çalışanı bulunanlardan, çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri faydalanabilir. Ancak, Bakanlar Kurulu, ondan az çalışanı bulunanlardan az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin de faydalanmasına karar verebilir.
- b) b) Giderler, iş kazası ve meslek hastalığı bakımından kısa vadeli sigorta kolları için toplanan primlerden kaynak aktarılmak suretiyle, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından finanse edilir.
- c) Uygulamada, Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları esas alınır.

İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları

MADDE 8 –

- (1) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri, görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürütür.
- (2) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları; görevlendirildikleri işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işverene **yazılı olarak bildirir**; bildirilen hususlardan hayati tehlike arz edenlerin işveren tarafından yerine getirilmemesi hâlinde, bu hususu Bakanlığın yetkili birimine bildirir.
- (3) Hizmet sunan kuruluşlar ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, hizmet sundukları işverene karşı sorumludur.

İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları

MADDE 8 –.

(4) Çalışanın ölümü veya maluliyetiyle sonuçlanacak şekilde vücut bütünlüğünün bozulmasına neden olan iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde ihmali tespit edilen işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının yetki belgesi askıya alınır.

.....

.....

(6) Belirlenen çalışma süresi nedeniyle işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda; işveren, işyeri sağlık ve güvenlik birimi kurar. Bu durumda, çalışanların tabi olduğu kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen haftalık çalışma süresi dikkate alınır.

İşyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları

MADDE 8 –

(7) Kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuata göre çalıştırılan işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personel, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında, belirlenen çalışma süresine riayet ederek çalışmakta oldukları kurumda veya ilgili personelin muvafakati ve üst yöneticinin onayı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebilir.

Bu şekilde görevlendirilecek personele, görev yaptığı her saat için (200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında ilave ödeme, hizmet alan kurum tarafından yapılır. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Bu durumdaki görevlendirmeye ilişkin ilave ödemelerde, günlük mesai saatlerine bağlı kalmak kaydıyla, aylık toplam seksen saatten fazla olan görevlendirmeler dikkate alınmaz.

(8) Kamu sağlık hizmetlerinde tam süreli çalışmaya ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla, işyeri hekimlerinin ve diğer sağlık personelinin işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde görevlendirilmelerinde ve hizmet verilen işyerlerinde çalışanlarla sınırlı olmak üzere görevlerini yerine getirmelerinde, diğer kanunların kısıtlayıcı hükümleri uygulanmaz.

İş kazası ve meslek hastalıklarının kayıt ve bildirimini

MADDE 14 –

(2) İşveren, aşağıdaki hallerde belirtilen sürede Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirimde bulunur:

a) İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde.

b) Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde.

3) İşyeri hekimi veya sağlık hizmeti sunucuları; meslek hastalığı ön tanısı koydukları vakaları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk eder.

(4) Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirir.

Yürürlük tarihleri

Madde Başlıkları	Kamu kurumları	50`den az çalışanı bulunan		Diğer işyerleri
		Az tehlikeli işyerleri	Tehlikeli ve çok tehlikeli işyerleri	
İSG Hizmetleri İSG Profesyonelleri İSG Hizmetlerinin Desteklenmesi	yayımlı tarihinden iki yıl sonra	yayımlı tarihinden iki yıl sonra	yayımlı tarihinden bir yıl sonra	yayımlı tarihinden altı ay sonra
9, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 39 ile geçici 4, geçici 5, geçici 6, geçici 7 ve geçici 8 inci maddeler	yayımlı tarihinde			
Kanunun Diğer maddeler	yayımlı tarihinden altı ay sonra			

Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans ve Kontrol Esasları Yönetmeliği

30.5.2007 tarihli, 26537 sayılı RG

Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans Yönetmeliği

Amaç

- a) Bulaşıcı hastalıkların önlenmesi ve kontrolünün sağlanması için; bildirime esas bulaşıcı hastalıklar listesinin belirlenmesi, olay ve vaka tanımlarının yapılması, iletişim ağı yapısı ile ihbar ve bildirim sisteminin oluşturulması,
- b) Bulaşıcı hastalıkların epidemiyolojik sürveyansı için her türlü uygun teknik araç kullanılarak sürveyans ile ilgili bilgilerin toplanmasında görevli yerel sağlık otoriteleri, ilgili diğer Bakanlıklar, özel ve kamuya ait kurum ve kuruluşlar ile Sağlık Bakanlığı arasında iletişimin sağlanması ve toplanan sürveyans verilerinin ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşılması için gerekli yöntemlerin belirlenmesi,
- c) Erken uyarı ve yanıt sistemi için Sağlık Bakanlığı ile yerel sağlık otoriteleri arasında uygun araçlarla sürekli bir iletişim sağlanması,
- ç) Hastalıklara özgü genel veya özel sürveyans ve kontrol mekanizmalarının veya programlarının geliştirilmesi,
- d) Salgınların saptanması ve kontrolü için gerekli olan müdahale yöntemlerinin belirlenmesi,

Bulaşıcı Hastalıklar Sürveyans Yönetmeliği

Konu başlıklarına göre bildirim esas bulaşıcı hastalıklar listesi

- 1. Aşı ile önlenabilir hastalıklar**
- 2. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar**
- 3. Viral hepatitler**
- 4. Gıda ve su kaynaklı hastalıklar ve zoonozlar**
- 5. Solunum (hava) yolu ile bulaşan hastalıklar:**
- 6. Diğer hastalıklar**

Sağlık Bakanlığı Genelgesi

13.06.2011

- **“Meslek Hastalığı Tanı Kodlarının Aile Hekimliği Bilgi Sistemi ve Hastane Yazılım Sistemine Entegrasyonu”**
- **WHO/SDE/OEH/99.11** - meslek ve hastalık ilişkilerini gösteren referans, tercüme edilerek tıpta uzmanlık dernekleri ve ilgili kurumların görüşleri alınmış ve ülkemiz koşullarına uyarlanmıştır.
- Aile Hekimleri, Devlet Hastaneleri ve Eğitim ve Araştırma Hastaneleri tarafından kullanılan yazılım sistemlerine “Meslek Hastalığı Tanı Kodları” nın entegrasyonu yapılmıştır.
- **“ICD-10 içindeki Meslek Hastalıklarına İlişkin Kodlar Tablosu”** ile **“Meslek Hastalığı (ICD-10) ve Meslek Kodlarının (ISCO-88) Eşleştirilme Tablosu** ilgili adreste yayınlanmıştır

ICD-10 içinde meslek hastalıkları ile ilgili kodlar

BÖLÜM 01-Bazı enfeksiyöz ve paraziter hastalıklar (A00-B99)

- *A00-A09 Enfeksiyöz Barsak Hastalıkları*
- A15-A19 Tüberküloz
- A15-Solunum yolları tüberkülozu, bakteriyolojik ve histolojik olarak kanıtlanmış
- A16-Solunum yolları tüberkülozu, bakteriyolojik ve histolojik olarak kanıtlanmamış
- A17-Sinir sistemi tüberkülozu
- A17-Sinir sistemi tüberkülozu
- A18-Organların tüberkülozu
- A19-Miliyer tüberküloz

ICD-10 içinde meslek hastalıkları ile ilgili kodlar

BÖLÜM 10 Solunum sistemi hastalıkları (J00-J99)

- J10–18 İnfluenza ve pnömoni
- J16-Pnömoni, diğer enfeksiyöz organizmalara bağlı, başka yerde sınıflanmamış
- J16.0 Klamidyal pnömoni
- A75–79 Riketsiyozlar
- A77-Benekli humma [kene ile taşınan riketsiyozlar]
- A80-B34 Viral Enfeksiyonlar
- A82-Kuduz
- A84-Viral ensefalitler, kene ile taşınan

Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik

10.06. 2004 tarihli, 25488 sayılı RG

Tanımlar

- Herhangi bir enfeksiyona, alerjiye veya zehirlenmeye neden olabilen, genetik olarak değiştirilmiş olanlar da dahil,

☛ **Mikroorganizmalar**

☛ **Hücre kültürleri**

☛ **İnsan parazitleri**

Maruziyet olabilecek işler

- ☛ Gıda üretilen fabrikalarda çalışma
- ☛ Tarımda çalışma
- ☛ Hayvanlarla ve/veya hayvan kaynaklı ürünlerle çalışma
- ☛ Sağlık hizmetlerinin verildiği yerlerde, karantina dahil morglarda çalışma
- ☛ Mikrobiyolojik teşhis laboratuvarları dışındaki kliniklerde veterinerlik ve teşhis laboratuvarlarındaki çalışma
- ☛ Atıkları yok eden fabrikalarda çalışma
- ☛ Kanalizasyon, arıtma tesislerindeki çalışma

Risk grupları

Enfeksiyon risk düzeyine göre 4 risk grubu:

- Grup 1 biyolojik etkenler
- Grup 2 biyolojik etkenler
- Grup 3 biyolojik etkenler
- Grup 4 biyolojik etkenler

Risk grupları

Grup	İnsanlarda hastalık yapma	Çalışanlarda ciddi tehlike	Topluma yayılma riski	Etkili korunma/ tedavi
1	-	-	-	+
2	+	+	-	+
3	+	+	+	+
4	+	+	+	-

Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

- Riski değerlendirmek ve gerekli önlemleri belirlemek için;
maruziyetin türü, düzeyi, süresi belirlenir

Birden fazla etken varsa; bütün etkenler dikkate alınarak yapılır

- Düzenli aralıklarla ve işçinin biyolojik etkenlere maruziyet koşullarını etkileyebilecek herhangi bir değişiklik olduğunda yenilenir.
- İşveren, risk değerlendirmesinde kullanılan bilgileri, istendiğinde Bakanlığa vermekle yükümlüdür.

Risklerin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

- ✚ İnsan sağlığına zararlı olan veya olabilecek biyolojik etkenlerin sınıflandırılması,
- ✚ Yetkili makamların, işçilerin sağlığını korumak için biyolojik etkenlerin denetim altına alınması hakkındaki önerileri,
- ✚ İşçilerin yaptıkları işlerinin sonucu olarak ortaya çıkabilecek hastalıklarla ilgili bilgiler,
- ✚ İşçilerin işlerinin sonucu olarak ortaya çıkabilecek alerjik veya toksik etkiler,

İşverenlerin Yükümlülükleri

İşveren, yapılan işin özelliğine göre zararlı biyolojik etkenleri kullanmaktan kaçınacak ve teknik gelişmelere uygun olarak, kullanım şartlarında işçilerin sağlığı için tehlikeli olmayan veya daha az tehlikeli olan biyolojik etkenleri kullanacaktır.

İşverenlerin Yükümlülükleri

İşveren, işyerinde biyolojik etkenlere maruziyet riskinin azaltılması için aşağıdaki hususlara uymakla yükümlüdür:

- Risk söz konusu ise işçilerin maruziyeti önlenmelidir.
- Teknik olarak maruziyet önlenemiyorsa maruziyet düzeyinin en aza indirilmesi için önlemler alınır.

Maruziyet düzeyini en aza indirmek için;

- Maruz kalan işçi sayısının en az düzeyde tutulması
- Biyolojik etkenin ortama yayılmasını önleyecek çalışma prosesleri ve teknik kontrol önlemleri
- Toplu koruma önlemleri alınması
- KKD Kullanılması
- **Biyolojik etkenlerin kontrol dışı sızması/azaltılması**
- Biyolojik risk işareti ve diğer işaretlemelerin yapılması
- Biyolojik etkenlerin karıştığı kazaların önlenmesine yönelik plan hazırlanması
- Çalışma ortamı ölçümleri
- Atık yönetimi oluşturulması
- Biyolojik etkenlerin işyeri içinde güvenli taşınması

İşverenin bilgi vermekle yükümlülüğü

- İşveren, biyolojik etkenin ortama yayılmasına ve insanda ciddi enfeksiyona ve/veya hastalığa sebep olabilecek herhangi bir kaza veya olayı **derhal** Çalışma Bakanlığına ve Sağlık Bakanlığına bildirir.
- İşletmenin faaliyeti sona erdiğinde, düzenlenen maruz işçilerin listesi ile tutulan tüm tıbbi kayıtlar Bakanlığa verilir.

Biyolojik etkenlerle yapılan çalışmalarda önlemler

- ✚ Bulaşma riski bulunan çalışma alanlarında hiçbirşey yenilip içilmeyecektir
- ✚ İşçilere uygun koruyucu giysi veya diğer uygun özel giysi sağlanacaktır
- ✚ Uygun ve yeterli temizlik ortamı/olanakları sağlanacaktır
 - ✚ Göz yıkama sınırları, Cilt antiseptikleri
 - ✚ Banyo, Tuvalet
- ✚ Gerekli koruyucu ekipmanlar;
 - ✚ Belirlenmiş bir yerde uygun olarak muhafaza edilecektir.
 - ✚ Kullanım öncesi ve sonrası temizlik ve bakımı yapılacaktır.
 - ✚ Bozuk koruyucu ekipmanlar, kullanımından önce tamir edilecek veya değiştirilecektir.

Biyolojik etkenlerle yapılan çalışmalarda önlemler

- Biyolojik etkenlerle kirlenmiş olabilecek iş elbiseleri ve koruyucu ekipman, çalışma alanından ayrılmadan önce çıkarılacak ve diğer giysilerden ayrı bir yerde muhafaza edilecektir.
- İşverence, kirlenmiş bu elbiselerin ve koruyucu ekipmanın dekontaminasyonu ve temizliği sağlanacak, gerektiğinde imha edilecektir.
- Alınan bu önlemlerin maliyeti işçilere yansıtılmaz.

Bilgi, eğitim ve talimatlar

- Olası sağlık riskleri,
- Maruziyeti önlemek için alınacak önlemler,
- Hijyen gerekleri,
- Koruyucu ekipman ve elbiselerin kullanımı ve giyilmesi,
- Herhangi bir olay anında ve olayların önlenmesinde işçilerce yapılması gerekenler.

Bilgi, eğitim ve talimatlar

Eğitim;

- Biyolojik etkenlerle temasın söz konusu olduğu çalışmalara başlanmadan önce verilecek,
- Yeni veya değişen risklere göre uyarlanacak,
- Gerektiğinde periyodik olarak tekrarlanacaktır.

Biyolojik etkenlere maruziyet ile ilgili liste ve kayıtlar

- Grup 3/Grup 4 biyolojik etkenlere maruz kalan,

- İşçilerin listesi

- Yapılan işin türü

- Maruz kalınan biyolojik etkenler

- Maruziyetler

- Kazalar ve olaylarla ilgili kayıtlar

uygun bir şekilde tutulur.

- Bu liste ve kayıtlar maruziyet sona erdikten sonra en az 20 yıl saklanır.

Biyolojik etkenlere maruziyet ile ilgili liste ve kayıtlar

Son maruziyetten sonra en az 40 yıl boyunca saklama koşulları:

- Kalıcı/gizli enfeksiyona neden olduğu bilinen biyolojik etkenlere maruziyet
 - Eldeki bilgi ve verilere göre, seneler sonra hastalığın ortaya çıkmasına kadar teşhis edilemeyen enfeksiyonlara sebep olan biyolojik etkenlere maruziyet
 - Hastalığın gelişmesinden önce uzun kuluçka dönemi olan enfeksiyonlara sebep olan biyolojik etkenlere maruziyet
 - Tedaviye rağmen uzun süreler sonra nükseden hastalıklara yol açan enfeksiyonlara sebep olan biyolojik etkenlere maruziyet
 - Uzun süreli ciddi arıza bırakabilen enfeksiyonlara sebep olan biyolojik etkenlere maruziyet
- **İşyeri hekimi/İSG yetkilileri listeye ulaşabilirler**

Bakanlığa Bildirim

➤ Aşağıda belirtilen biyolojik etkenlerin ilk kez kullanımında ön bildirimde bulunulur;

☞ Grup 2 biyolojik etkenler

☞ Grup 3 biyolojik etkenler

☞ Grup 4 biyolojik etkenler

Bu bildirim işin başlamasından en az 30 gün önce yapılır

➤ Grup 4 de yer alan her bir biyolojik etkeni veya geçici olarak kendisinin yaptığı sınıflandırmaya göre Grup 3 de yer alan yeni bir biyolojik etkeni ilk defa kullandığında da ön bildirimde bulunur

Bakanlığa Bildirim

✚ İşyerinde bildirimini geçersiz kılan, proses ve/veya işlemlerde sağlık veya güvenliği önemli ölçüde etkileyecek büyük değişiklikler olduğunda, bildirim yeniden verilir

✚ Bildirim;

- ✚ İşyerinin unvan ve adresi,
- ✚ İşyerinde sağlık ve güvenlikle ilgili sorumlu kişilerin adı, soyadı, unvanı ve bu konudaki yeterliliği,
- ✚ Risk değerlendirmesinin sonucu,
- ✚ Biyolojik etken türleri,
- ✚ Öngörülen korunma ve önleme tedbirleri.

Sağlık Gözetimi

- İşveren her işçinin;
 - Çalışmalara başlamadan önce,
 - Düzenli aralıklarla,sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar
- Risk değerlendirmesi, özel koruma önlemleri alınması gereken işçileri tanımlayacaktır
- Gerektiğinde, maruz kaldıkları veya kalmış olabilecekleri biyolojik etkene karşı henüz bağışıklığı olmayan işçiler için etkili aşılar hazır bulundurulur
- Bir işçi maruziyet sonucu bir hastalığa yakalanırsa, diğer işçiler de gözetime tabi tutulur
- Bu durumda maruziyet riski yeniden değerlendirilir

Sağlık Gözetimi

- ☛ Kişisel tıbbi kayıtlar, maruziyetin son bulmasından sonra en az 10 yıl süre ile saklanır.
- ☛ İşyeri hekimi, her bir işçi için alınması gerekli koruyucu ve önleyici tedbirler ile ilgili olarak önerilerde bulunur.
- ☛ Maruziyetin sona ermesinden sonra yapılacak herhangi bir sağlık gözetimi ile ilgili olarak işçilere gerekli bilgi ve tavsiyeler verilir.
- ☛ İşçiler, kendileriyle ilgili sağlık gözetimi sonuçları hakkında bilgi edinebilecekler, ilgili işçiler veya işveren sağlık gözetimi sonuçlarının gözden geçirilmesini isteyebileceklerdir.
- ☛ Biyolojik etkenlere mesleki maruziyet sonucu meydana gelen her hastalık veya ölüm Çalışma Bakanlığına ve Sağlık Bakanlığına bildirilir

Endüstriyel İşlemler, Laboratuvarlar ve Hayvan Barınakları İçin Özel Önlemler

Aşağıda belirtilen biyolojik etkenlerle çalışmalar;

Grup 2 biyolojik etkenler için koruma düzeyi en az 2 olan,

Grup 3 biyolojik etkenler için koruma düzeyi en az 3 olan,

Grup 4 biyolojik etkenler için koruma düzeyi en az 4 olan,

çalışma alanlarında sürdürülecektir.

Endüstriyel İşlemler, Laboratuvarlar ve Hayvan Barınakları İçin Özel Önlemler

✚ İnsanda hastalığa yol açabilecek biyolojik etkenler içerip içermediği belirsiz olan maddelerle çalışılan ancak asıl amaçları biyolojik etkenlerle çalışmak olmayan laboratuvarlarda, koruma düzeyi en az 2 olan önlemler uygulanır.

Bakanlıkça daha alt düzeydeki koruma önlemlerinin yeterli olduğu belirtilmedikçe, gerekli olduğu bilinen ya da şüphelenilen durumlarda koruma düzeyi 3 veya 4 olan önlemler uygulanır.

BİYOLOJİK TEHLİKE İŞARETİ

SINIFLANDIRILMIŞ BİYOLOJİK ETKENLER LİSTESİ

Açıklamalar

1– Bu Yönetmeliğin kapsamına uygun olarak, sınıflandırma listesine yalnızca insanı enfekte ettiği bilinen etkenler dahil edilmiştir.

Uygun olduğu yerlerde, bu etkenlerin toksik ve alerji yapma potansiyelleri belirtilmiştir.

İnsanı etkilemediği bilinen hayvan ve bitki patojenleri çıkarılmıştır.

Sınıflandırılmış biyolojik etkenler listesine, genetik olarak değiştirilmiş mikroorganizmalar dahil edilmemiştir.

2– Sınıflandırılmış etkenler listesi sağlıklı işçilerde o etkenlerin yaptıkları etkilere dayandırılmıştır.

Önceden varolan bir hastalık, ilaç kullanımı, kazanılmış bağışıklık, gebelik veya emzirme gibi bir nedenle ya da başka bir nedenden dolayı bir kişinin duyarlılığının etkilenebileceği özel durumlardaki etkiler dikkate alınmamıştır.

Grup 3 veya Grup 4 de yer alan biyolojik etkenlere maruz kalınan veya maruz kalınabilecek bazı sanayi proseslerinde, laboratuvar çalışmalarında veya hayvanlarla yapılan çalışmalarda bu Yönetmeliğin 18 inci maddesine uygun teknik önlemler alınacaktır.

SINIFLANDIRILMIŞ BİYOLOJİK ETKENLER LİSTESİ

3 – Herhangi bir biyolojik etkenin Grup 2, Grup 3 veya Grup 4 de sınıflandırılmamış olması ve listede yer almaması, bu biyolojik etkenin Grup 1 de yer aldığı anlamına gelmez.

Listede, birden çok türünün insanda patojen olduğu bilinen etkenlerin hastalıklara en fazla neden olduğu bilinen türleri yer alacak ayrıca, aynı cinsin diğer türlerinin de sağlığı etkileyebileceğini gösteren daha genel bir bilgi bulunacaktır.

Sınıflandırılmış biyolojik etkenler listesinde yer alan bir cinsin patojen olmadığı bilinen türleri ve tipleri (strains) listeye alınmamıştır.

4– Bir suş (strain) zayıflatıldığında ya da bilinen virölans genlerini yitirdiğinde, ait olduğu ve işyerindeki uygun risk değerlendirmesine konu olan ana suşun sınıflandırılması için gerek görülen korumanın mutlak olarak uygulanması gerekli değildir.

SINIFLANDIRILMIŞ BİYOLOJİK ETKENLER LİSTESİ

- 5– Bu listeyi oluşturmak için kullanılan sınıflandırılmış etkenlerin nomenklatürü (bilimsel adlandırması) bu listenin hazırlandığı tarihteki etkenlerin taksonomisi (hayvan veya bitkilerin tasnifi) ve nomenklatürü ile ilgili uluslararası anlaşmalara uygundur.
- 6– Sınıflandırılmış biyolojik etkenler listesi, oluşturulduğundaki bilgileri yansıtır.
- 7– İnsanda yeni izole edilen ve henüz değerlendirilmemiş olan ve bu ekte yer almayan bütün virüsler en az Grup 2 de sınıflandırılmış sayılacaktır.
- 8– Grup 3 de sınıflandırılan ve karşılarında (**) işareti bulunan biyolojik etkenler, genel olarak hava yolu ile bulaşıcı olmadıklarından işçiler için sınırlı enfeksiyon riski taşırlar.
- 9– İşyerinde, parazitlerin sınıflandırılması sonucuna göre belirlenen koruma düzeyine uygun gerekler, sadece insanda enfeksiyona neden olabilecek parazitin yaşam döngüsünün evrelerine uygulanır.

SINIFLANDIRILMIŞ BİYOLOJİK ETKENLER LİSTESİ

10– Bu listede ayrıca biyolojik etkenin alerjik veya toksik reaksiyonlara sebep olma ihtimalinin bulunduğunu, etkili aşısının olduğunu veya maruz kalan işçilerin isim listesinin 10 yıldan daha fazla tutulmasının tavsiye edildiği de gösterilmiştir.

Bu göstergeler aşağıdaki harflerle ifade edilir.

A: Olası alerjik etkileri olan.

D: Bu biyolojik etkene maruz kalan işçilerin listesinin bilinen son maruziyetten sonra 10 yıldan daha fazla saklanması gereken.

T: Toksin üretimi olan.

V: Etkili aşısı bulunan.

İŞÇİLERİN SAĞLIK GÖZETİMİ İÇİN UYGULAMAYA YÖNELİK ÖNERİLER

- 1- Biyolojik etkene maruz kalan işçilerin sağlık gözetiminden sorumlu işyeri hekimi, her işçinin durumunu ve maruziyet şartlarını bilmelidir.
 - 2- **İşçilerin sağlık gözetimi** iş hekimliğinin ilke ve uygulamalarına uygun olarak yürütülmeli ve aşağıdaki önlemleri içermelidir:
 - İşçinin mesleki ve tıbbi öyküsü ile ilgili kayıt tutmak,
 - İşçinin kişisel sağlık durumunun değerlendirilmesi,
 - Uygun ise, erken ve geri döndürülebilir etkilerin saptanması gibi biyolojik gözetim.
- Sağlık gözetimi yapılırken, her işçi için, iş hekimliğinde ulaşılabilen son bilgiler ışığında, konu ile ilgili daha ileri testler yapılmasına karar verilebilir.

KORUMA DÜZEYLERİ VE ALINACAK ÖNLEMLER İLE İLGİLİ GÖSTERGELER

Bu ekte yer alan önlemler, işçilere yönelik risk değerlendirmesine, etkinliklerin ve ilgili biyolojik etkenin doğasına göre uygulanacaktır.

A– Koruma Önlemleri	B– Koruma Düzeyleri		
	2	3	4
1. Çalışma birimi, aynı bina içinde yürütülen diğer etkinliklerden ayrılmış olmalıdır.	Gerekmez	Önerilir	Zorunlu
2. Çalışma birimine giren ve çıkan hava HEPA (*) veya benzeri filtrelerle filtre dilmelidir.	Gerekmez	Zorunlu (çıkan havada)	Zorunlu (çıkan ve giren havada)
3. Çalışma birimine yalnızca görevli işçilerin girmesine izin verilmelidir.	Önerilir	Zorunlu	Zorunlu (hava sızdırmaz kabin ile)
4. Çalışma birimi, dezenfeksiyon yapılmasına olanak sağlayacak yapıda olmalıdır.	Gerekmez	Önerilir	Zorunlu
5. Özel dezenfeksiyon yöntemleri.	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu
6. Çalışma birimindeki hava negatif basınçta tutulmalıdır.	Gerekmez	Önerilir	Zorunlu
7. Etkili vektör kontrolü. (Örnek; kemirgenler ve böcekler)	Önerilir	Zorunlu	Zorunlu

A–Koruma Önlemleri	B– Koruma Düzeyleri		
	2	3	4
8.Temizlemesi kolay ve su geçirmez yüzeyler.	Zorunlu (tezgah ve iş masaları için)	Zorunlu (tezgah ve zeminler için)	Zorunlu (tezgah, yer duvar, tavan için)
9. Asit, alkali, çözücü ve dezenfektanlara dayanıklı yüzeyler.	Önerilir	Zorunlu	Zorunlu
10.Biyolojik etken için güvenli depolama.	Zorunlu	Zorunlu	Zorunlu (güvenli depolama)
11.Çalışma biriminde bulunanların görülebildiği gözetleme penceresi veya benzeri.	Önerilir	Önerilir	Zorunlu
12.Bir laboratuarda yalnızca kendi malzemeleri kullanılmalıdır.	Gerekmez	Önerilir	Zorunlu
13.Herhangi bir hayvanın da dahil olduğu bütün enfekte maddeler bir güvenlik veya yalıtım kabini veya diğer uygun bir kaptaki işleme tabi tutulmalıdır.	Uygun olması halinde	Zorunlu (enfeksiyonun havayla bulaştığı hallerde)	Zorunlu
14.Hayvan leşlerinin yok edilmesi için yakma fırını.	Önerilir	Zorunlu (Mevcutsa)	Zorunlu (alan içinde)

Endüstriyel işlemlerde alınacak önlemler

Grup 1 biyolojik etkenler

Canlı zayıflatılmış (attenüe) aşılar dahil Grup 1 biyolojik etkenlerle çalışmalar için genel mesleki güvenlik ve hijyen ilkelerine uyulacaktır.

Grup 2, Grup 3 ve Grup 4 biyolojik etkenler

İşlemin bir bölümü veya belirli bir yöntemle ilgili risk değerlendirmesi sonucuna göre aşağıdaki farklı kategorilere karşılık gelen alınacak önlemleri seçip bir arada uygulamak mümkündür.

Koruyucu aşı uygulama kılavuzu

- Biyolojik etkenlere maruz kalanlar, etkene karşı etkili bir aşı varsa aşılanacaktır.
- Aşılama, ilgili mevzuat ve uygulamalara uygun yürütülmelidir.
- İşçiler, aşılanmanın ve aşılanmamanın sakıncaları ve yararları hakkında bilgilendirilecektir.
- Aşılama bedeli çalışana yüklenmeyecektir.
- İstendiğinde yetkililere gösterilmek üzere, işçiyle ilgili bir aşılama belgesi düzenlenecektir.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
HiSAM
İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ MESLEK HASTALIKLARI
UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

ÇALIŞMA HAYATINDA BULAŞICI HASTALIKLAR SEMPOZYUMU

1 Şubat 2013

TEŞEKKÜR EDERİM.